

ต่อจากฉบับที่แล้ว)

ข้าพเจ้าไม่ควรพยายามหลบหนีจากเงื่อนไข
ความรู้เป็นความดีงาม หรือ
การทำร้ายผู้อื่นนั้นจัดเป็นความผิดเสมอไป
แล้วได้ให้หรือพร้อมที่จะให้เหตุผลต่างๆ เพื่อ
สนับสนุนการวินิจฉัยนี้ หรือว่าข้อนี้อาจยึดถือ
การขัดแย้งกับตัวเราเอง หรือกับผู้อื่นบางคนให้
เป็นแบบอย่างว่า อะไรคือความดีงามหรือความ
ถูกต้องอันเป็นหลักการทั่วไป หรือในกรณีเฉพาะ
นี้ก็ได้อันนี้แล้วจึงจัดสรุปการวินิจฉัยปทัสถาน
วางอย่างเช่นนั้นให้เป็นนิคมเอาไว้

สร้างสรรค์หรือปกป้องการวินิจฉัยคุณค่าหรือปทัส
ถานอย่างใดอย่างหนึ่งอีกด้วย การค้นคิดแนว
วิเคราะห์มิได้เพียรตอบคำถาม เฉพาะอย่าง หรือ
ทั่วไป ในเรื่องว่าอะไรคือความดีงาม ความถูก
ต้อง หรือความจำต้อง การค้นคิดแนววิเคราะห์
สอบถามและเพียรตอบคำถามต่างๆ ทางตรรกะ
ญาณ และวาทวิทยาทำนองต่อไปนี้ (๑) อะไร
คือความหมาย หรือประโยชน์การแสดงออกที่ว่า
ถูกต้อง หรือ ดีงาม (ตามแนวศีลธรรม)
(๒) เราสามารถจะรับรอง หรือสถาปนาการวินิจฉัย
จริยธรรมและคุณค่าได้อย่างไร (๓) การ

จริยศาสตร์

๓. อนึ่ง การค้นคิด แนววิเคราะห์ แนว
วิจัยวิจารณ์ หรือ แนวอภิจริยศาสตร์ นั้นก็
มีอยู่ด้วยเหมือนกัน ข้อนี้จัดเป็นความคิดชนิดที่
เราคาดคิดกันว่าโสเครตีสก็น่าจะพบเข้าแล้ว ถ้า
เขาได้โต้แย้ง จนถึงวงการรับรองความถูกต้องใน
การวินิจฉัยแนวปทัสถานนั้น อันที่จริงโสเครตีส
ก็ได้รับความคิดชนิดนี้อยู่แล้วในการสนทนาอื่นๆ
เช่นกัน การค้นคิดแนววิเคราะห์มิได้ประกอบ
ด้วยทฤษฎี หรือการค้นหาทางประสาทสัมผัส
หรือทางประวัติศาสตร์ ทั้งมิได้จมอยู่กับการ

วินิจฉัยเหล่านั้น เราสามารถรับรองความถูกต้อง
ได้ทั้งหมดหรือ (๔) อะไรคือธรรมชาติของ
ศีลธรรม (๕) อะไรคือความต่างระหว่าง
ศีลธรรมกับอธรรม (๖) ความหมายของคำว่า
อิสระ หรือ รับผิดชอบ นั้นคืออะไร

นักปรัชญาจริยธรรมรุ่นใหม่จำนวนมาก ได้
จำกัดจริยศาสตร์หรือปรัชญาจริยธรรมไว้กับความ
คิดชนิดที่สาม โดยยกเว้นคำถามทั้งปวงของจิต
วิทยาและวิทยาศาสตร์รูปธรรม รวมทั้งยกเว้น
คำถามแนวปทัสถานทั้งปวงในเรื่องว่า อะไรคือ

ความดีงาม หรือความถูกต้องออกจากความคิด
ชนิดที่สามนั้นด้วย อย่างไรก็ตามในหนังสือเล่ม
นี้ เราจะขอปฏิบัติตามทัศนะ ในวิชาของเรา ที่ค้ำ
เดิมกว่ากัน เราจะจัดจริยศาสตร์ให้รวมถึงอภิ
จริยศาสตร์ตามที่เพิ่งได้พรรณามาไม่นานนี้ และให้
รวมจริยศาสตร์หรือความคิดแนวปทัสถาน ชนิดที่
สองเข้าไว้ด้วยกัน แต่ก็ไม่เมื่อจริยศาสตร์พูดถึง
ปัญหาทั่วไปในเรื่องว่าอะไร คือความดีงาม หรือ
ความถูกต้องเท่านั้น มิใช่ในเวลาจริยศาสตร์
นั้นพยายามแก้ปัญหาเฉพาะอย่าง อย่างที่โสเครตีส
ได้ปฏิบัติอยู่ในครีโตเป็นส่วนใหญ่ อันที่จริงเรา

อย่างไรก็ตามเนื่องจากทฤษฎีจิตวิทยาและมานุษย
วิทยาบางอย่าง ได้รับพิจารณาว่า มีส่วนช่วยตอบ
คำถามต่าง ๆ แนวปทัสถาน และอภจริยศาสตร์
ดังเราจะเห็นได้ในตอนอภิปราย *อหังการนิยม*
สุขนิยม และ *พิชิตนิยม* ฉะนั้นเราจึงต้องรวม
ความคิดแนวพรรณนาหรือทางประสาทสัมผัส ชนิด
ที่หนึ่งเข้าไว้ด้วยกัน

ธรรมชาติศีลธรรม

เราได้กำหนดจริยศาสตร์ว่า เป็นปรัชญาที่ว่า
ด้วยศีลธรรม รวมทั้งปัญหาและการวินิจฉัย
ศีลธรรม หรือว่าด้วยปัญหาและการวินิจฉัยทาง

ภาควิชาสังคมศาสตร์

E T H I C S

William K. Frankena
University of Michigan

กัมพล สิริมนินท์ ถอดความ

ควรกำหนดจริยศาสตร์ ให้กล่าวถึงการจัดหาโครง
สร้างทั่วไป ของ ทฤษฎีปทัสถาน เอาไว้เป็นเบื้องต้น
กัน เพื่อช่วยเราตอบปัญหาต่าง ๆ ในเรื่องว่า
อะไรคือความถูกต้อง หรือว่าอะไรที่ควรกระทำ
และเพราะมีความสนใจด้านต่าง ๆ ของอภจริย
ศาสตร์เป็นส่วนใหญ่ ฉะนั้น การตอบคำถาม
ต่าง ๆ ทำนองนี้จึงปรากฏว่า เป็นสิ่งจำเป็นก่อน
ที่เราจะสามารถพึงใจ กับทฤษฎีปทัสถาน ของเรา
ทั้งหมดได้ (แม้ว่าจริยศาสตร์จะสนใจคำถาม
ต่าง ๆ ของอภจริยศาสตร์เพื่อตนเองด้วยก็ตาม)

ศีลธรรม อนึ่งศัพท์ว่า *ศีลธรรม* และ *จริยธรรม*
มักจะใช้ในความหมายเดียวกับ *ความถูกต้อง*
หรือ *ความดีงาม* ซึ่งตรงข้ามกับ *อธรรม* และ
อจริยธรรม แต่เรายังได้พูดถึงปัญหาศีลธรรม
การวินิจฉัยศีลธรรม แบบแผนศีลธรรม ญัตติ
ศีลธรรม ประสบการณ์ศีลธรรม ความสำนึกใน
ศีลธรรม หรือทัศนะทางศีลธรรมด้วยเหมือนกัน
จริยศาสตร์ ก็ได้ให้อยู่ในวิถีทางนี้ด้วย ในที่นี้
จริยธรรม กับ *ศีลธรรม* มิได้หมายถึง *ความ*
ถูกต้องตามศีลธรรม หรือ *ความดีงามตาม*

ศีลธรรม คำทั้งสองเหล่านี้หมายถึง ความเป็น
ของศีลธรรม ทั้งตรงข้ามกับ ไร้ศีลธรรม หรือ
ไร้จริยธรรม แต่มีใช้ตรงข้ามกับ อธรรม และ
อจริยธรรม ทำนองเดียวกันศัพท์ว่า ศีลธรรม
บางทีก็ใช้ตรงข้ามกับ ไร้ศีลธรรม เหมือนเมื่อ
เราพูดว่าสาระของศีลธรรมนั่นก็คือความรัก หรือ
เมื่อเราพูดถึงศีลธรรมในพฤติกรรม แต่ที่ว่าเรา
ยังได้ใช้คำว่า ศีลธรรม ให้หมายถึงบางสิ่งซึ่ง
คล้ายตาม แต่ก็ต่างจาก ศีลปะ วิทยาศาสตร์
กฎหมาย ประเพณี หรือศาสนาอีกด้วย ทั้งที่
ศีลธรรมอาจจะโยงถึงสิ่งเหล่านี้ก็เป็นได้ เรื่องนี้
คือวิถีทางที่เราใช้ศัพท์เช่นนั้น เมื่อเราถามว่า
ศีลธรรมคืออะไร ศีลธรรมต่างจากกฎหมาย
อย่างไร ศีลธรรมเนื่องกับศาสนาอย่างไร
ตามความหมายนี้ ศีลธรรม ย่อมหมายถึงสิ่งที่
ท่านสังฆราชบูทเลอร์ได้ให้สมญาว่า สถาบัน
ศีลธรรมแห่งชีวิต อันนี้คือวิธีที่ข้าพเจ้าได้ใช้
คำว่า ศีลธรรม แล้วก็ตั้งใจจะใช้คำนี้เรื่อยไป
เพราะเหตุฉะนั้น ข้าพ จึงจะขอใช้คำว่า ศีลธรรม
และ จริยธรรม ตามความหมายดังกล่าวแล้วนี้
อีกโสดหนึ่งด้วย

อนึ่ง ศีลธรรมตามความหมายที่แสดงแล้วนั้น
ก็คือหน้าที่ทางสังคมในลักษณะหนึ่งนั่นเอง แต่
ไม่ใช่การค้นพบ หรือ การประจักษ์รู้เฉพาะบุคคล
เพื่อเป็นแนวทางของตนเองเท่านั้น ศีลธรรม

ก็เหมือนภาษา รัฐ หรือศาสนาของเรา ก็
ย่อมทรงอยู่ เฉพาะหน้าบุคคล ผู้จํารับศีลธรรมนั้น
แล้วได้กลายเป็น ผู้มีส่วนร่วมอยู่ในศีลธรรมนั้น
ตามสมควร ทั้งต่อจากเขาศีลธรรมก็ยังทรงอยู่
ได้ต่อไปอีก — ยิ่งกว่านั้นศีลธรรมก็มีใช้เรื่องของ
สังคมฐานที่เป็นระบบอย่างหนึ่ง ซึ่งช่วยคุ้มครอง
ความสัมพันธ์ ของ เอกชน กับ ส่วนรวม เท่านั้น
ระบบดังกล่าวอาจจะเป็นการสร้างสรรค์เอาเองทั้ง
หมดของเอกชนคนหนึ่งก็ได้ เช่นเดียวกับบรร
ลองความประพฤติบางส่วนของเรา ที่คล้ายตามผู้
อื่นอย่างหลีกเลี่ยงเกือบจะไม่ได้ เช่นว่า กฎ
ของข้าพ ก็คือกรวยมไว่ก่อน เป็นตัวอย่าง จริย
ที่เดียว ศีลธรรมจัดเป็นเรื่องของสังคมที่กว้าง
กว้างตามความหมายอันนี้ได้ อย่างไรก็ตาม
ศีลธรรมยังคงเป็นเรื่องของสังคมตามกำเนิด แรง
เร้า และหน้าที่ของคนอยู่นั่นเอง ศีลธรรมเป็น
เครื่องมือของสังคมทั้งกลุ่มทั้งกลุ่ม เพื่อเป็นแนว
ทางของเอกชนและกลุ่มย่อยของสังคมนั้น ศีล
ธรรมย่อมสร้างอำนาจเหนือเอกชน ซึ่งว่าตามนี้
ถ้าสุดแล้ว ก็ต้องจัดเป็นอำนาจภายนอกสำหรับ
เอกชนเหล่านั้นโดยแท้ แม้ว่าเอกชนจะได้กลายเป็น
เป็น ปกาสิต ของอำนาจเหล่านี้ เช่นที่พวกเขา
ได้ปฏิบัติกันอยู่เสมอๆ ในบางขอบเขต โค
ออาศัยสิ่งที่เรียกว่า อันตริก ก็ตาม อำนาจนี้
มิได้เป็นของพวกเขาอย่างเดียวกัน ทั้งมิได้บังคับ

เฉพาะพวกเขาเท่านั้น ถ้าพวกเขาบังเอิญไม่
เห็นด้วยกับอำนาจบัญชาแล้ว พวกเขายังคง
ต้องปฏิบัติอย่างนั้นตามครรลองของศีลธรรมที่
พวกเขาเคยได้รับอบรมกันมา เช่นที่โสเครตีส
ได้คิดไว้ และคงที่เราจะได้พบในโอกาสต่อไป
เราอาจคิดถึง สังคมที่มีอิทธิพลเหนือ ธรรมชาติ
และซึ่งรวมเอาพระเจ้าเข้าไว้ด้วย เหมือนประชา
ชนจำนวนมากเคยคิดกันก็ได้ แม้กระนั้นเราก็
ต้องกำหนดลักษณะของสังคมอันนี้ว่า เป็นของ
ศีลธรรมด้วย

ในฐานะที่เป็นสถาบันทางสังคมเช่นนั้น ศีล-
ธรรมจึงต้องแย้งกับสภาพรอบคอบ อาจจะ
เป็นได้ว่าสภาพรอบคอบกับศีลธรรม ล้วน
บรรยายถึงพฤติกรรมบางอย่างที่เหมือนกัน เช่น
ความซื่อตรงเป็นต้น ทั้งอาจเป็นได้ก็กว่าความ
สุภาพ รอบคอบ เป็นคุณงาม ความดี ทางศีลธรรม
อย่างหนึ่ง อย่างไรก็ตามสภาพรอบคอบ
นี้มีใช้คุณลักษณะตามครรลองศีลธรรม เพื่อช้
ขาดว่าอะไรคือความถูกต้อง หรือคุณงามความดี
ในสิ่งที่เอกชนประสงค์ หรือในสิ่งที่เหมาะกับ
ประโยชน์ของเขาไปเสียทั้งหมด ว่าตามความ
หมายของฟรอยด์ ศีลธรรมกับสภาพรอบ
คอบทั้งสองต่างก็พยายามทรง อนุสัย เอาไว้ แต่
ว่า สภาพรอบคอบ เป็น เพียงหน้าที่ ในหลัก
การความจริงของอหังการ เท่านั้น ส่วนศีลธรรม

เป็นหน้าที่ของ อหังการ ซึ่งมิได้แต่คิดถึง
การให้ใครมา ซึ่งสิ่งที่อนุสัย เฉพาะบุคคลปรารถนา
เท่านั้น หรือแม้การทรงไว้ซึ่งความพึงพอใจ ให้
มีดีสภาพเหนือกว่าความคับแค้นใจ เพื่ออนุสัยนั้น
เท่านั้น

เพราะเป็นระบบบริหารสังคม ศีลธรรมจึง
เป็นเสมือนกฎหมายในแง่หนึ่ง และคล้ายประเพณี
หรือระเบียบในอีกมุมหนึ่ง ระบบเหล่านี้ทั้งหมด
จัดเป็นเรื่องของสังคมได้ตามแนวทางอันหนึ่ง ซึ่ง
ความสุภาพรอบคอบไม่อาจจะเป็นได้ แล้ว
โวหาร บางอย่าง ที่เหมือนกัน ก็ได้นำมาใช้กันอยู่
ในระบบเหล่านี้ทั้งหมด เช่นคำว่า ถูกต้อง
และ สมควร เป็นตัวอย่าง แต่ที่ประเพณีมิได้
ว่าด้วยสาระสำคัญต่าง ๆ ทางสังคมที่เคร่งครัด
มากเหมือนสิ่งต่าง ๆ ที่กฎหมายหรือศีลธรรมพูด
ถึง ประเพณีดูเหมือนจะขึ้นอยู่กับความเหมาะสม
ของปรากฏการณ์ รสนิยม และความคล่อง
ตัวเป็นส่วนใหญ่ เหตุนี้ศีลธรรมจึงต่างจาก
ประเพณีในบางลักษณะ ซึ่งในลักษณะนั้นศีล-
ธรรมมีส่วนร่วมร่วมกับกฎหมาย ทำนองเดียวกัน
ศีลธรรมก็ยังแยกจากกฎหมาย (ซึ่งตนก้าวก้าว
กับกฎหมาย เช่น ในการห้ามทำอาชญากรรม
เป็นต้น) ในบางลักษณะ ซึ่งในลักษณะนั้น
ศีลธรรมมีส่วนร่วมกับประเพณี กล่าวคือในความ
ไม่เป็นสิ่งที่จะถูกสร้างขึ้น หรือเปลี่ยนแปลงไป
(ยังมีต่อ)